

Detaljplan för Åsen västra industriområde Karlsborgs kommun

(tidigare Detaljplan för del av Kärnebäcken 1:1)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

februari 2024

Samråd om detaljplan för Åsen västra industriområde, Karlsborgs kommun (tidigare detaljplan för del av Kärnebäcken 1:1)

Detaljplanen hanteras med ett standardförfarande. Under samrådstiden som har pågått mellan den 21 november – 12 december 2022 har samråd skett med berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen. Ett kompletterande samråd har genomförts med fastigheter som ingår i berörd gemensamhetsanläggning 16 januari 2024 – 13 februari 2024. Samrådshandlingarna har skickats ut till ovan nämnda, vilka har beretts tillfälle att yttra sig över upprättat detaljplaneförslag. Totalt har 14 skriftliga yttranden inkommit.

Samrådsredogörelsen redovisar samtliga av de skriftliga synpunkterna som har inkommit under samrådet samt kommentarer till dessa. Samtliga skriftliga inkomna synpunkter förvaras i sin helhet i planakten i Plan- och byggenhetens arkiv.

YTTRANDEN OCH KOMMENTARER

Myndigheter och verksamheter

Länsstyrelsen	2023-01-23
Lantmäteriet	2022-12-08
Trafikverket	2022-12-09
Avfall och Återvinning Skaraborg	2022-12-08
Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS)	2022-12-12
Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)	2022-12-12
Västtrafik	2022-12-12
Västergötlands museum	2022-12-12
Aktion Rädda Vättern (ARV)	2022-12-09

Sakägare

Fastighetsägare Kärnebäcken 1:15	2022-12-11
Fastighetsägare Kärnebäcken 1:9	2022-12-12
Fastighetsägare Kärnebäcken 1:14	2024-02-12

Övrigt

Liberalerna	2022-12-11
Centerpartiet	2022-12-11

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen anser att planförslaget strider mot prövningsgrunderna Hälsa/Säkerhet, Strandskydd, Miljö kvalitetsnormer för vatten samt Riksintresse för Totalförsvaret.

Kommunen behöver tydliggöra i planen vilka typer av verksamheter som kan etableras (och vilka som inte kan) utifrån ett olycksriskperspektiv. Kommunen ska även beskriva hur det är säkerställt att omgivande byggnader och infrastruktur inte påverkas negativt av att stora ytor hårdgörs. Länsstyrelsen anser även att det ska säkerställas i planen att nödvändiga saneringsåtgärder kommer att utföras. Kommunen behöver även påvisa att genomförandet av planen inte kommer äventyra uppnåendet av MKN för vattenförekomster.

Länsstyrelsen anser inte att skälet att planområdet genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen är användbart i aktuellt fall vad gäller upphävande av strandskydd.

Eftersom länsstyrelsen inte har fått ta del av Försvarmaktens yttrande så kommer deras frågor att bevakas inför nästkommande skede.

För att säkerställa planens genomförbarhet har även Länsstyrelsen rådgivande synpunkter angående kulturmiljö, fridlysta arter, dagvatten, vattenverksamhet, markavvattning samt vattenskyddsområde. En arkeologisk utredning är utförd med resultat att inga fornlämningar påträffades inom berört planområde.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa / säkerhet, riksintresse, strandskydd samt miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Hälsa och säkerhet eller risk för olyckor, översvämning och erosion

Riksintresse – totalförsvaret

Eftersom länsstyrelsen inte har fått ta del av Försvarmaktens yttrande så kommer deras frågor att bevakas inför nästkommande skede.

Risk för olyckor

Då området ligger nära transportled för farligt gods bedömer Länsstyrelsen att det utifrån försiktighetsprincipen kan vara skäligt att säkerställa att utrymning är möjlig bort från väg 49.

Detaljplanen tillåter industriverksamhet och det finns känsliga verksamheter såsom bostäder i närheten. Därmed bedömer Länsstyrelsen att kommunen behöver tydliggöra vilka typer av verksamheter som kan etableras (och vilka som inte kan) utifrån ett olycksriskperspektiv. Kommunen kan exempelvis klargöra vilka riskavstånd en verksamhet inom området kan tillåtas generera.

Risk för översvämning

Kommunen behöver beskriva hur det är säkerställt att omgivande byggnader och infrastruktur inte påverkas negativt av att stora ytor hårdgörs.

Förorenad mark

Inom området förekommer potentiellt förorenade områden av PFOS från Karlsborgs flygplats, som ger ökad risk för spridning av föroreningar vid ett genomförandeskedet samt via dagvattensystem till Bottensjön och grundvattenförekomsten. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver säkerställa att nödvändiga saneringsåtgärder genomförs innan exploatering på plankartan. Det gäller eventuell PFOS-förekomst i mark. Länsstyrelsen anser även att saneringsåtgärder som avser att skydda vattenförekomsterna från kontaminering av PFOS via läsvatten ska innefattas i ovannämnda planbestämmelser.

För att säkerställa en tillräcklig dimensionering av anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten enligt Göteborgs stads riktvärden, bör om möjligt ytor reserveras i plankarta eller anges som planbestämmelser.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att ett kontrollprogram upprättas avseende provtagning av PFOS i mark, grund- och ytvatten i samband med exploatering samt att provtagning utförs i olika skeden av markarbetet för att jämföra föroreningssituationen.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten

Kommunen behöver visa inför granskningsskedet att genomförandeskedet av planen inte kommer äventyra uppnåendet av MKN för vattenförekomster. Det behövs därför en tydligare beskrivning av hur åtgärder i planområdet kommer att påverka ytvattenförekomsten Bottensjön och grundvattenförekomsten Karlsborg- S. Fågelås ur ett vattenförvaltningsperspektiv.

Ytvattenförekomst Bottensjön

Vattenförekomsten är klassad till god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status. Bottensjön bedöms ej uppnå god status med avseende på PFOS och bedömningen anses ha god tillförlitlighet.

Grundvattenförekomst Karlsborg- S. Fågelås

Inom planområdet förekommer även en grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status. Det bedöms att risk föreligger för betydande påverkan från förorenade områden och särskilt från brandövningsplatser på vattenförekomstens status.

Strandskydd

Större delen av planområdet ligger inom strandskyddsområde. Kommunen uppger att Åsensvägen och bebyggelse i anslutning till vägen gör att området är väl avskilt från Bottensjön och att strandskyddet därför inte bedöms ha något syfte i planområdet. Länsstyrelsen delar inte denna bedömning. Åsensvägen kan inte anses vara av den storlek och karaktär att den kan anses vara avskiljande. Exploatering finns bara utmed en del av vägen. Det finns stora ytor mellan planområdet och Bottensjön som inte är väl avskilda, där det finns en koppling mellan Bottensjön och skogsområdet inom det föreslagna planområdet. Området är också utpekade som riksintresse för det rörliga friluftslivet, vilket innebär att det har värden för det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen anser inte att skälet att planområdet genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen är användbart i aktuellt fall.

Kommunen uppger också att planförslaget är viktigt för att möjliggöra nyetableringar och stimulera befintliga företag att kunna skapa fler arbetstillfällen. Planområdet anläggs i direkt anslutning till befintliga verksamheter av samma slag. Det innebär att befintlig infrastruktur i hög grad kan nyttjas. Kommunen uppger att strandskyddet även föreslås upphävas med motiveringen att det är ett allmänt intresse att öka andel arbetstillfällen i Karlsborgs kommun, något planområde skulle kunna bidra med. Kommunen behöver utveckla detta skäl i en lokaliseringsutredning som ska innehålla:

1. Vilket behov som planen ska tillgodose, och förklara att det är ett angeläget allmänt intresse som långsiktigt ger fördelar åt samhället. Peka på platser/områden verkar möjliga att kunna tillgodose behovet. Den geografiska omfattningen på studien bör vara rimlig med hänsyn till det behov som ska tillgodoses.
2. För varje sådant område ta ställning till om det är möjligt för att tillgodose det avsedda behovet. För varje område som vid närmare analys förkastas, måste detta motiveras. En viss minskning av omfattningen bör också övervägas om det gör området möjligt från övriga aspekter.
3. Slutligen måste det valda området ställas mot det/de minst omöjliga/orimliga alternativen. Vid den jämförelsen behöver graden av huvudalternativets skada på strandskyddets syften vägas in. Ju större skada på strandskyddet, desto högre krav på att annan lokalisering inte är möjlig.
4. Inom huvudalternativet behöver också alternativa utformningar (disposition av planområdet) som kan minska skadan på strandskyddet studeras.

Råd enligt 2 kap. PBL

Enligt 5 kap. 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt.

Kulturmiljö

Aktuellt planområde berör inte riksintresse för kulturmiljö och inte heller utpekade allmänna kulturvärden.

Mot bakgrund av planbeskrivningens konstaterande att landskapsbilden kommer att påverkas via det exponerade läget och den relativt storskaliga bebyggelsen uppmuntras kommunen att arbeta vidare med gestaltungsfrågan och landskapsbilden i det fortsatta planarbetet, både avseende bebyggelse, grönstruktur och staket mm. Exempelvis kan möjligheter kring avstånd till fastighetsgräns, mark med byggförbud, naturmark, exploateringsgrad mm ses över. Detta för att till exempel säkerställa ett bibehållande av ett grönstråk i områdets norra delar utmed Åsensvägen för att minska påverkan av landskapsbilden sett norr ifrån och kanske även utmed v 49 sett söder ifrån, osv. Ytterligare utformningsbestämmelser gällande bebyggelse, staket, skyltning mm övervägs med fördel - exempelvis utformning, placering, material, kulörer mm.

Förhållande till ÖP

Planområdet är inom utpekade område för verksamheter i översiktsplan 2014 för Karlsborg kommun. Kommunen uppger i översiktsplanen vikten av förtätning av befintliga miljöer, för att på så sätt skapa förutsättningar för god hushållning med mark och anläggningar. I översiktsplanen lyfts även planlagd mark och tillgång till bra kommunikationer och transporter som avgörande faktorer för utveckling av industriell verksamhet. Bra kommunikationer är en förutsättning för näringslivets möjligheter att utöka sina marknader och anställa personal med rätt kompetens. Utifrån planområdets lokalisering, i anslutning till befintlig infrastruktur och utbyggt industriområde, anses planen var förenlig med översiktsplanens intentioner som beskrivs ovan.

Dagvatten

Allmänt bör andelen hårdgjord yta begränsas för att minska mängden dagvatten från området. Gröna ytor med träd och annan växtlighet bidrar till att minska effekterna av klimatförändringar som höga vattenflöden och värmeböljor. Länsstyrelsen ser positivt på öppna lösningar för dagvattenhantering samt på lösningar som medför att gröna och blå stråk bibehålls och förstärks.

Trafikfrågor

Länsstyrelsen hänvisar till Trafikverkets yttrande i sin helhet (daterat 2022-12-09).

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötilståndet och planinnehållets förhållande till detta beskrivs, vilket gör det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fridlysta arter

Inom planområdet växer mattlumner som är fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Förbudet i 9 § artskyddsförordningen kan utlösas i de fall mattlumner tas bort eller skadas som en följd av ett exploateringsföretag. Länsstyrelsen bedömer

att det är rimligt att det i fråga om verksamheter där syftet uppenbart är ett annat än att ta bort eller skada fridlysta växter, krävs en risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus i området för att utlösa förbuden i 9 § artskyddsförordningen. Kommunen behöver därför redogöra för hur bevarandestatusen för mattlumner påverkas lokalt om man tar bort exemplaren.

Kommunen behöver redovisa hur förutsättningarna är för de fåglar som nämns i naturvärdesinventeringen att tillgodose sina behov genom motsvarande områden i närområdet om de förlorar sitt område för fortplantning, vila och övervintring.

Vattenverksamhet

Vid pålning och anläggande av byggnader med djup grundläggning kan bortledning av grundvatten under anläggningskedet och/eller driftskedet bli aktuellt. Länsstyrelsen upplyser därför kommunen om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenvårdsavdelning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning.

Igenläggning av diken

Länsstyrelsen vill även framföra att igenläggning av diken är en vattenverksamhet som kan behöva anmälas till Länsstyrelsen.

Vattenskyddsområde

Bottensjön omfattas inte av dricksvattenföreskrifter (dricksvattenförsörjning artikel 7), dock har kommunen upprättat skyddsföreskrifter som planområdets sydvästra del omfattas av för att skydda dricksvattentäkten Vättern - Störvättern. Kommunen bör därför inför granskningsskedet påvisa att genomförandeskedet av planen inte kommer att äventyra skyddsföreskrifternas målsättning, genom reservation i plankarta eller angivelser som planbestämmelser.

Markavvattningsföretag

Dagvattenutredningen bedömer att markavvattningsföretaget Stjärnvik m. fl. upprättad år 1919, som finns inom planområdet, inte påverkas av exploatering i området på grund av åtgärder i form av fördröjning och rening av dagvatten. Samråd bör alltid hållas med markavvattningsföretaget som sakägare.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen bedömde dock i undersökningssamråd (daterat 2022-01-24) att betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte går att utesluta.

Kommentar:

Riksintresse – totalförsvär

Noteras.

Risk för olyckor

Planbestämmelse för säkerställande av att utrymningsväg ska vara möjligt bort från väg 49 kompletteras granskningshandlingarna.

Planförslaget har utformats för att genom naturmark, vägområde och att begränsa omfattning av industri närmst bostadsbebyggelsen skapa skyddsavstånd. Utrymning och ventilation bort ifrån väg 49 införs på plankartan. Planbeskrivning kompletteras med beskrivning om verksamheter som planen möjliggör.

Risk för översvämning och dagvattenhantering

I samband med utredning för hantering av dagvatten har en eventuell skyfallssituation analyserats. I utredningen redovisas vattensamlingarnas lokalisering och hur flöden kommer att riktas. Vattensamlingar kommer framförallt att flöda via Kärnebäcken för att sedan nå Bottensjön. Planförslaget medför inte betydande förändringar i avrinningsvägar. Således påverkas befintlig bebyggelse minimalt i riktningen mot Bottensjön.

Gröna ytor och stråk kan med fördel bevaras i största möjliga mån för naturlig infiltration av dagvatten. Sedan samråd har fler grönytor säkerställts genom naturmark, bland annat vid utpekad lågpunkt för vattensamling i planområdet södra del, samt i nära anslutning till kringliggande bostadsbebyggelse. Dagvattenutredningen utgår från ett scenario där marken inom området kommer hårdgöras till stor del och således kommer mängden dagvatten för fördröjning att öka. Genom dagvattenutredningen föreslås lämpliga dagvattenanläggningar för omhändertagande av uppkommen dagvattenmängd i samband med ett genomförande av detaljplanen. Planförslaget innebär att fördröjningsbehovet säkras genom planbestämmelser för fördröjningsvolym baserat på exploatering. Planbeskrivning kompletteras med förtydligande av genomförda åtgärder för att minimera påverkan på kringliggande fastigheter.

Förorenad mark

Inom planområdet finns inga indikationer på att det tidigare funnits verksamheter som bidragit till utsläpp av PFAS i marken. Den PFAS som uppmäts i Kärnebäcken kommer från Försvarets verksamhet, det vill säga Karlsborgs flygplats över 300 meter sydväst om planområdet, inte från verksamheter inom planområdet. Planhandlingar har kompletterats med beskrivning av situationen med utgångspunkt i den åtgärdsutredning med tillhörande bilagor avseende PFAS-förorening inom flygplatsområdet som Försvaretsmakten låtit ta fram. I åtgärdsutredningen beskrivs att det förekommer en lokal negativ påverkan från PFAS i grundvattenmagasinet vid de olika källområdena inom flygplatsområdet. Enligt utredning har spridningen av PFAS via grundvatten inom flygplatsområdet uppskattats ske långsamt. Baserat på hydrauliska tester i grundvattnets strömningsriktning beräknades i en utredning från år 2018 (FM2015-22079:9) att det skulle ta grundvattnet grovt uppskattat dryga 400 år att nå Bottensjön (FM2015-22079:9). Om hänsyn tas i beräkningarna till att PFAS binder till jord blir transporttiden för exempelvis PFOS avsevärt mycket längre (FM2015-22079:9). Det bör observeras att det förekommer mer genomsläppliga geologiska lager i jordprofilen nedströms nya f.d. BÖP, där en transport av grundvatten teoretiskt skulle kunna gå snabbare än detta. Inga eller låga halter PFAS har dock uppmäts nedströms flygplatsområdet i det kontrollprogram som genomförs årligen (FM2015-22079:7; FM2015-22079:15).

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Genomförande av detaljplanen hindrar inte möjligheten att uppnå MKN för vatten. Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande gällande planförslagets påverkan på MKN för vattenförekomst Bottensjön samt för grundvattenförekomsten Karlsborg – S. Fågelås.

Strandskydd

Planhandlingarna kompletteras med beskrivning om skäl till val av lokalisering och motiv till upphävande av strandskydd.

Kulturmiljö

Planområdet med omnejd ligger inte inom utpekad kulturmiljö. För att minimera påverkan på landskapsbild för kringliggande bostadsbebyggelse har plankartan utformats med natur närmast direkt angränsande fastigheter Kärnebäcken 1:9 och 1:15. Bestämmelser kring utformning av skyltar, byggnads placering i förhållande till fastighetsgräns, exploateringsgrad, nockhöjd och placering av upplag och materialgård utformades i samrådsskedet och kvarstår inför granskning.

Översiktsplan

Noterat.

Dagvatten

Planförslaget har reviderats sedan samrådet och innefattar nu fler grönytor i form av natur i söder, nordväst och nordöst. Planbeskrivning har kompletterats med text om genomsläpplig mark.

Trafikfrågor

Noteras. Se kommunens kommentar till yttrande från Trafikverket.

Koppling till miljömålen

Noteras.

Fridlysta arter

I planbeskrivningen beskrivs att mattlumner finns på flera platser i Karlsborgs kommun. Planbeskrivningen kompletteras med resonemang för påverkan på fågelliv i enlighet med Länsstyrelsens yttrande.

Vattenverksamhet

Beroende på val av byggnad och den enskilda byggnadens tekniska egenskaper kan det vara aktuellt med olika grundläggning. Därmed kan det vara aktuellt med pålning, men det kan även vara aktuellt med annan typ av grundläggning beroende på bebyggelsens tekniska egenskaper. Om det blir aktuellt med pålning och grundvattnet eventuellt påverkas ska samråd hållas med Länsstyrelsen. Vid en bygglovsprövning kommer frågan att hanteras vidare då byggnadernas tekniska egenskaper är kända och eventuell vattenverksamhet kan identifieras och samrådas med Länsstyrelsen.

Igenläggning av diken

Noteras.

Vattenskyddsområde

Plankartan har kompletterats med en upplysning om att: Planområdet ligger delvis inom vattenskyddsområde för Vättern. För att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet har Länsstyrelsen meddelat, med stöd av 7 kap 22 § miljöbalken, skyddsföreskrifter och allmänna bestämmelser som ska gälla inom skyddsområdet. Hanteringen av dagvatten ska ske i enlighet med skyddsföreskrifterna på ett sätt som inte medför förorening av Vättern.

Markavvattningsföretag

Markavvattningsföretaget bedöms inte påverkas av exploatering i området på grund av åtgärder i form av fördröjning och rening av dagvatten. Kommunen har kontaktat fastighetsägare inom båtnadsområdet för markavvattningsföretaget för att samråda om planförslaget.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

I Länsstyrelsens bedömning vid undersökning om betydande miljöpåverkan skriver Länsstyrelsen följande: Länsstyrelsen delar kommunens bedömning förutsatt att dagvatten kan omhändertas utan att riskera möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön.

Sedan undersökning om betydande miljöpåverkan genomfördes har kommunen analyserat omhändertagande av dagvatten som inte riskerar möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön och säkerställt att planens genomförande inte innebär betydande miljöpåverkan.

2. Lantmäteriet

Delar av planen som bör förbättras

Gemensamhetsanläggning

Åsensvägen är inrättad som gemensamhetsanläggning, Gråshult ga:1. Gemensamhetsanläggningen är inrättad 1967 genom en EVL-förrättning (förrättning enligt enskilda väglagen) och förvaltas enligt uppgifter i fastighetsregistret av Åsens vägförening.

I och med att vägen läggs ut som allmän plats med kommunalt huvudmannskap blir en konsekvens att gemensamhetsanläggningen behöver upphävas i den delen. Planbeskrivningen behöver kompletteras med information om detta och vad det får för konsekvenser.

Fastighetsindelning

Enligt tabellen i konsekvensbeskrivningen anges att Kärnebäcken 1:14 ska kvarstå i sin nuvarande omfattning. Enligt plankartan ser det dock ut som att fastigheten ska utökas med en liten bit kvartersmark i sydöstra hörnet av fastigheten.

Det skulle också kunna tydliggöras vilken del av fastigheten Gråshult 3:41 som ska föras över till Kärnebäcken 1:1. Det ser även ut som att det blir en remsa kvartersmark av Gråshult 14:3 direkt öster om Gråshult 3:41 som rimligen bör överföras till Gråshult 3:41.

Delar av planen som skulle kunna förbättras

Planbestämmelse om upphävande av strandskydd

I plankartan finns fyra olika bestämmelser (a) om upphävande av strandskydd. Två av bestämmelserna (a₂ och a₄) anges i legenden begränsas med sekundär egenskapsgräns.

En sekundär egenskapsgräns. En sekundär egenskapsgräns gäller fram till annan sekundär egenskapsgräns, användningsgräns eller planområdesgräns. Det vore därför tillräckligt att ha bestämmelserna a_2 och a_4 i planbestämmelserna. I så fall skulle a_1 ersättas med a_2 samt a_3 ersättas med a_4 i plankartan.

Felskrivning

I planbeskrivningen på sidan 41 anges att Gräshult 3:42 är kommunägt. Rätt beteckning bör istället vara Gräshult 14:3.

Kommentar:

Noteras.

Gemensamhetsanläggning

Planbeskrivningen kompletteras med beskrivning om påverkan och konsekvenser för gemensamhetsanläggningen Gräshult ga:1 i samband med planförslaget. Kommunen har kontaktat fastigheter inom gemensamhetsanläggningen för att samråda om förändringar för gemensamhetsanläggningen.

Fastighetsindelning

Plankartan korrigeras för avgränsning av kvartersmark i norr enligt gällande fastighetsindelning för Kärnebäcken 1:14.

I och med ny fastighetsreglering efter samråd har planhandlingar uppdaterats utifrån nya förutsättningar.

Planbestämmelse om upphävande av strandskydd

Plankartan kompletteras avseende bestämmelse för upphävande av strandskydd.

Felskrivning

Felskrivning i planbeskrivning som yttrandet hänvisar till korrigeras.

3. Trafikverket

Avstånd till väg 49

Trafikverket noterar att kommunen har planlagt området närmast väg 49 med planbestämmelsen ö1, vilket säkerställer att marken inte får förses med byggnad. Enligt planbeskrivningen syftar bestämmelsen till att skapa en skyddszon mellan planerad exploatering och väg 49 och det anges att byggrätten börjar 30 meter från väg 49. Menas från vägområdet eller vägkant för väg 49? Trafikverket uppskattar att avståndet mellan byggrätten och vägområdet för väg 49 är ca 16-18 m, samt till vägkant 25 m. Trafikverket håller med kommunen om att en skyddsremsa om 30 meter mellan byggrätt och väg 49 ska säkerställas. Trafikverket ser helst att kommunen planlägger en remsa om 30 meter allmän platsmark natur närmast väg 49. Detta för att inte förhindra framtida utveckling av väg 49, i form av till exempel ombyggnation till en mötesfri väg med mitträcke, vilket kräver mer mark i anspråk.

Riskutredning

Kommunen utgår från en utredning för farligt gods som är gjord för ett annat planområde. Kommunen anger att inom den bredare skyddsremsan intill väg 49 ska användningen begränsas och inte uppmana till stadigvarande vistelse. På plankartan finns ingen egenskapsbestämmelse som säkerställer att marken inte får utformas så att den

inbjuder till stadigvarande vistelse. Trafikverket anser att plankartan ska kompletteras med det. I övrigt hänvisar Trafikverket till Länsstyrelsens bedömning i riskfrågan.

Transporter till och från området

Trafikverket ser positivt på att en trafikallsträng har gjorts för planområdet. Den kommunala gatan ansluter redan idag till väg 49 och idag är det förbjudet med vänstersväng från väg 49 in till den kommunala gatan. Trafikverket anser att det ska fortsätta vara så även i framtiden. Trafikverket önskar dialog med kommunen gällande vilka förutsättningar som ska gälla ut från den kommunala gatan till väg 49. Vid ökad trafik inom planområdet är det positivt om trafiken kan styras öster ut på den kommunala gatan för att sedan köra via cirkulationsplatsen på väg 49.

Trafikverket noterar att lokalgatan är planlagd hela vägen ut till väggkant för väg 49. Detta behöver justeras så att inte allmän plats gata planläggs inom vägområdet väg för 49.

Dagvatten och skyfall

Trafikverket har tagit del av den dagvattenutredningen som kommunen har tagit fram. Trafikverket vill enbart upplysa om att allt dagvatten ska hanteras inom planområdet och får inte belasta den statliga vägen. Trafikverkets diken, trummor och andra anläggningar är enbart till för vägens avvattning. Inget tillkommande vatten får tillföras Trafikverkets vägdikey jämfört med befintliga förhållanden.

Skyltar

Trafikverket ser positivt på att bildväxlande och blinkande skyltar inte ska tillåtas inom planområdet. Trafikverket vill även poängtera att Trafikverket har ytterligare villkor för skyltar som är vända mot allmänna vägar. Budskapet ska kunna uppfattas på max 1 sekund, skyltarna får inte vara bländande mot fordonsförare, samt att telefonnummer och webbadresser inte får förekomma.

Kommentar:

Avstånd till väg 49 och riskutredning

Plankartan och planbeskrivning kompletteras med tydligare ställningstagande avseende avstånd till väg 49. Avståndet 30 meter mäts från väggkant. Plankartan revideras även med en ny planbestämmelse som innebär att område för ö₁ parallellt till väg 49 ersätts med ny användning NATUR. Användningen innebär dels att avståndet mellan bebyggelse och väg 49 kan säkras, samt att området för planbestämmelsens tillämpning uppmänskar till ej stadigvarande vistelse.

Transporter till och från området

Planbestämmelse för lokalgata justeras så att den inte berör vägområdet för riksväg 49. Vidare avser kommunen tillämpa lokala trafikföreskrifter för att kunna rikta trafiken tillbaka till cirkulationsplatsen istället för ut till korsningen vid väg 49 invid planområdet.

Dagvatten och skyfall

Avseende dagvatten ska allt dagvatten omhändertaras inom planområdet och inget dagvatten ska belasta riksväg 49.

Skyltar

Noteras.

4. Avfall och Återvinning Skaraborg

Gällande sophämtning för ovanstående vill vi framhålla följande för att uppfylla reglerna i renhållningsföreskrifterna.

För genomförande av sophämtning ska vägen till hämtningsplatsen ha en fri höjd på minst 3,65 meter, ha en fri bredd på minst 3 meter samt ha en bärlast för ett fordon på 18 ton.

Vid hämtningsplatsen ska yta finnas med en bredd på minst 4,5 meter, fri längd på minst 14 meter samt ha en fri höjd på minst 5 meter.

För återvändsgator ska det finnas en vändyta med diameter 18 meter samt en fri remsa på cirka 1,5 meter utanför vändytan.

I områden med kraftig lutning vid hämtningsplatser kan det bli aktuellt att hämtning inte kan ske vid tomtgräns.

Säkerheten vid hämtning är ytterst viktigt och backning med hämtningsfordon ska inte förekomma.

Kommentar:

Förslag till detaljplan förhåller sig till renhållningsföreskrifterna och byggherren ansvarar för att lösa lämplig utformning inom den egna fastigheten. Allmän plats GATA₁ är utformad efter ovan angivna krav från Avfall och Återvinning Skaraborg.

5. Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS)

För att kunna bedöma att den föreslagna markanvändningen är lämplig behöver planhandlingarna kompletteras med miljötekniska undersökningar av de områden av Kärnebäcken 1:1 och Kärnebäcken 1:14 där det tidigare bedrivits verksamhet.

Det framgår av planhandlingarna att det funnits en drivmedelsanläggning på Kärnebäcken 1:1, och att eventuella föroreningar efter denna ska vara avhjälpda genom att cisternen är skrotad och ett område runt platsen där den stod grävts ut och fyllts med rent material. Verksamhet har förekommit på ett större icke hårdgjort område vid platsen. Bland annat har det funnits möjlighet att tvätta fordon på platsen och lastbilar ska ha tvättats.

På Kärnebäcken 1:14 har fordon och annan utrustning stått uppställda under långa tider. Det har observerats läckage av oljor från lastbilar. Det har även förekommit eldning av avfall på fastigheten. Marken är inte hårdgjord.

Därför finns det skäl att genomföra ytterligare undersökningar på dessa platser.

Kommentar:

Inför granskningen har en utredning avseende miljöteknisk markundersökning tagits fram. Utifrån resultatet av denna markundersökning bedöms inga ytterligare undersökningar med avseende på petroleumprodukter, metaller eller PCB nödvändiga inom undersökt område ur riskbedömningssynpunkt. Om massor ska transporteras från området kan kompletterande analyser i syfte att föroreningsklassificera massorna bli aktuella.

6. Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)

I planförslaget framgår att brandposter finns i Åsensvägen, Kärnebäcksvägen och Kapellvägen. På Räddningstjänstens kartunderlag över befintliga brandposter finns närmaste brandpost i korsningen Åsensvägen/kapellvägen samt Kapellvägen/Sjösvägen.

Räddningstjänsten anser därmed att en kommande etablering medför att brandpostnätet behöver utökas i enlighet med räddningstjänstens brandvattenplan som finns att ta del av på www.rtos.se/vagledning.

Kommentar:

Noteras. Vid utbyggnad av gata ska lämplig lokalisering av brandposter planeras och anläggas. För detta arbete kommer räddningstjänsten att involveras. Kommunen, som genomför anläggningen av gata, ansvarar för initiering av dialog med räddningstjänsten för detta arbete.

7. Västtrafik

Västtrafik ser positivt på att verksamheter tillkommer i närhet av befintlig god kollektivtrafik samt att gång- och cykelstråk förbättras och ansluter till planområdet.

Kommentar:

Noteras.

8. Västergötlands museum

Kulturhistorisk status

Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbildningen, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Kommentar

Det tilltänkta exploateringsområdet ligger inom ett område främst bestående av blandskog där höga naturvärden saknas. Med anledning av Åsensvägen och Södra vägens barriäreffekter kan området inte nyttjas till rekreation idag. Utmed Åsensvägen 20 och 21 finns bebyggelse av kulturhistoriskt värde och ett stycke norr om planområdet ligger ett villaområde med bebyggelse av blandad ålder och karaktär. Landskapsbildningen, framförallt med utblickar från Åsensvägen och Södra vägen, kommer oundvikligen att påverkas av planförslagens konsekvenser. Med anledning av att det redan idag finns ett befintligt industriområde i direkt anslutning till det framtida exploateringsområdet bedöms emellertid denna förändring som antikvariskt godtagbar. I planförslaget nämns emellertid att villan inom fastigheten Gråshult 3:41 (Åsensvägen 21) planeras att rivras vid ett genomförande av detaljplanen. Västergötlands museum bedömer att byggnaden, trots sitt idag något slitna uttryck, har en hög grad av autenticitet med tydliga byggnadshistoriska värden. Med anledning av byggnadens kulturhistoriska värde kan inte förutsättningarna för att medge rivningslov anses vara uppfyllda enligt kraven i plan- och bygglagen 9 kap. 34§. Därtill menar Västergötlands museum att ett bevarande av byggnaden inte behöver stå i motsättning till ett exploaterande av övrig mark inom planområdet där ett ianspråktagande av delar av skogsmarken utgör en lämplig utvidgning av befintligt industriområde. För att säkerställa byggnadens bevarande vid Gråshult

hult 3:41 bör den i föreslagen detaljplan förses med rivningsförbud och fram till staketet med en zoon med prickmark för att förhindra olämplig exploatering i direkt anslutning till byggnaden.

Kommentar:

I samband med domar i Mark och miljööverdomstolen (MÖD) finns inget självständigt resonemang om varför en byggnad ska anses vara en sådan särskilt värdefull byggnad som avses i 8 kap. 13§ Plan och bygglagen. Skäl som domstolen har angett för byggnad ska anses vara värdefull har varit:

- *Byggnad bör bedömas som en viktig betydelsebärare genom att den tidigare användningen är avläsbar*
- *Byggnaden har en väl genomarbetad gestaltning och ett medvetet arkitektoniskt uttryck. Har en särpräglad karaktär.*

Det krävs inget utpekande i förväg för att varsamhetskravet och förvanskingsförbudet ska tillämpas. Med det sagt påverkas beslut enligt Plan- och bygglagen av vad som tidigare angetts i kommunens översiktsplan eller andra typer av kommunala program.

Planområdet är inom utpekade område för verksamheter i översiktsplan 2014 för Karlsborg kommun. Kommunen uppger i översiktsplanen vikten av förtätning av befintliga miljöer, för att på så sätt skapa förutsättningar för god hushållning med mark och anläggningar. I översiktsplanen lyfts även planlagd mark och tillgång till bra kommunikationer och transporter som avgörande faktorer för utveckling av industriell verksamhet. Bra kommunikationer är en förutsättning för näringslivets möjligheter att utöka sina marknader och anställa personal med rätt kompetens. Utifrån planområdets lokalisering, i anslutning till befintlig infrastruktur och utbyggt industriområde, anses planen var förenlig med översiktsplanens intentioner.

Planområdet är idag inom en strategisk lokalisering för förtätning enligt kommunens tidigare ställningstagande i såväl Vision 2035 som i översiktsplanen. Genom planområdets lokalisering invid befintlig infrastruktur, tillgängligheten till ett utbyggt gång- och cykelvägnät och kollektivtrafik samt utifrån dess lokalisering invid befintligt verksamhetsområde utgörs lokaliseringen som främst lämplig för en utveckling av ytterligare verksamhetsmöjligheter. Vid ett genomförande av detaljplanen kan ytterligare arbetstillfällen möjliggöras för som är tillgängliga för en bredare befolkning då områdets tillgänglighet är god för alternativa transportmedel till bilen.

Idag är bebyggelsen inom Gräshult 3:41 inte särskilt utpekad som kulturhistoriskt intressant eller bevarandevärd miljö inom något program eller handling. Fastigheten är idag förvärvat av kommunen och det tidigare huset som nyttjats som bostad står idag tomt. Bebyggelsen är i behov av upprustning för att kunna nyttjas som lokal. Generellt är bebyggelsen inte strategiskt utformad för att kunna nyttjas i verksamhetssyfte och kommer påverka möjligheten till god framkomlighet och möjlighet till hållbart resande i form av möjlig gång- och cykelväg inom planområdet. Åsensvägen ligger diktan Gräshult 3:41 i fastighetens norra del. Öster och väster om fastigheten är gatan bredare men för att kunna rymmas mellan fastigheten och Kärnebäcken 1:15 smalnar vägen av. Planförslaget medger en breddning av Åsensvägen i syfte att skapa en mer trafiksäker väg samt för att kunna knyta an de cykelvägar som finns öster och väster om planområdet som förbinder Mölltorp och Karlsborg. Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande av syfte av markförvärv.

Genom planförslaget motiveras allmänintresset om en utveckling av ytterligare verksamheter, i enlighet med översiktsplanens och Vision 2035 ställningstaganden, med möjlighet till utveckling av fler arbetstillfällen som tyngre än bevarande av bebyggelsen inom Gråshult 3:41 som idag inte är en utpekad miljö för bevarande eller omfattas av högt kulturhistoriskt värde.

9. Liberalerna

Vi anser att området närmast väg 49, Södra vägen skall vara naturmark. Området är märkt med Ö1 på plankartan. Där finns idag en blandskog som kan bevaras för ändamålet. I angränsande detaljplan är det naturmark närmast väg 49, Södra vägen. I övrigt har vi inget att framföra angående detaljplanen.

Kommentar:

Noteras. Planbestämmelse för allmänplatsmark ersätter planbestämmelse för ö1 parallellt till väg 49.

10. Centerpartiet

Området är avgränsat mot väg 49, Åsensvägen och befintlig detaljplan i nordost för industri med mera. Planen stämmer väl med kommunens ÖP 2014 och Vision 2035.

Planen är väl beskriven i samrådshandlingarna och nödvändiga utredningar är genomförda.

Centerpartiet anser dock att området närmast väg 49 bör vara naturmark. Dels ger det en avgränsning mellan väg och den bebyggelse som planeras med även en naturlig fortsättning till gällande detaljplan i nordost. Även anslutningen till naturområdet mot vattenskyddsområdet vid Kärnebäcken talar för en zon där lämpliga befintliga träd kan sparas.

Med tanke på den bostadsbebyggelse som finns utmed Åsensvägen kan det även här vara lämpligt med ett smalt naturområde med lämplig vegetation. Ett smalt insynskydd för närboende.

Viktigt är att ett avtal kommer till stånd för eventuellt större etablering inom området innan arbetet med detaljplanen kommer till granskning. Om inte bör gatan inom området förlängas för att nå en mindre tomtindelning.

Kommentar:

Noteras. Planbestämmelse för allmänplatsmark ersätter planbestämmelse för ö1 parallellt till väg 49.

Yta framför fastigheten Kärnebäcken 1:15 ersätts från verksamhetsmark till att ersättas med NATUR-mark.

Noteras. Industrigatans utformning kvarstår i granskningsförslaget.

11. Aktion Rädde Vättern (ARV)

Utökat planförfarande

Denna detaljplan bör inte handläggas med standardförfarande utan med utökat planförfarande eftersom den är av betydande intresse för allmänheten och kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Anledningen är att planen påverkar den PFAS-förorenade

Kärnebäcken. Planens genomförande riskerar att öka PFAS halterna i Bottensjön och därmed även bidra till högre halter i dricksvattentäkten Vättern. Delar av planområdet befinner sig inom vattenskyddsområdet och inom strandskyddsområdet.

Förorenad mark

På sidan 31 i planbeskrivningen står att ”Området berörs inte av någon förorenad mark”. Detta stämmer inte. Cirka 50 meter av Kärnebäcken passerar planområdets västra del. Detta uppmärksammas i naturinventeringen men utan att notera att bäcken är förorenad (NVO 2 STÖRRE DIKE sid. 12). Eftersom Kärnebäcken i decennier har forslat PFAS-kemikalier från Karlsborgs flygplats till Bottensjön är vattendragets bottensediment och strandområden förorenade. Bäcken/diket behöver muddras med jämna mellanrum och förorenade muddermassor har hanterats i omgivningen.

Inga provtagningar är gjorda

På sidan 29 i planbeskrivningen konstateras att ”Inga provtagningar gällande PFOS har utförts inom det aktuella planområdet”. Planbeskrivningen citerar därefter dagvattenutredningens gissningar om eventuella PFOS-halter, men utelämnar den viktiga meningen: ”För att säkerställa att bedömningen är korrekt bör provtagning och analys av grundvatten inom planområdet utföras”. (Sid 6 i dagvattenutredningen). Provtagning bör ske av både grundvatten och ytvatten inom planområdet, samt provtagning av sediment i diket och provtagning av jord i strandzonen. Det handlar inte bara om PFOS. Åtminstone PFAS 4 och lämpligen även PFAS 21 bör analyseras.

Risk för stora flöden

Om planerad exploatering av planområdet sker kommer Kärnebäcken att utsättas för ökade dagvattenmängder på grund av tak och hårdgjorda ytor inom området. Dagvattenutredningen beräknar att ett tioårsregn under tiominuter kan tillflödet till Kärnebäcken med cirka 1 kubikmeter per se”För att säkerställa att bedömningen är korrekt bör provtagning och analys av grundvatten inom planområdet utföras”. (Sid 6 i dagvattenutredningen). Provtagning bör ske av både grundvatten och ytvatten inom planområdet, samt provtagning av sediment i diket och provtagning av jord i strandzonen. Det handlar inte bara om PFOS. Åtminstone PFAS 4 och lämpligen även PFAS 21 bör analyseras. Kund vilket motsvarar 4 000 fulla badkar under 10-minutersperioden. Detta regn ske enligt planen omhändertas i ett fördröjningsmagasin. Kommer kraftigare regn och längre regn finns inget som skyddar Kärnebäcken från kraftigt ökade flöden. Risken är uppenbar att föroreningar i bäckens sediment och strandzonen sköljs ut i Bottensjön under kraftiga och långvariga regn. Exploateringen kan därmed bidra till ökade PFAS-halter i fisk och dricksvatten.

Dagvattenhanteringen kan alltså riskera möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för PFOS i Bottensjön. Det krävs därför också en miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning för denna detaljplan.

Extremt höga PFAS-halter i grundvattnet

I grundvattnet under Karlsborgs flygplats finns extremt höga halter PFAS. Inte bara PFOS, som är den enda PFAS-kemikalie som planarbetet uppmärksammar, utan även stora mängder av andra PFAS-ämnen som EFSA (Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten) anser vara direkt hälsofarliga. Under en av brandövningsplatserna har 2 411 430 nanogram/liter av PFAS 4 uppmätts (summan av PFOS, PFOA, PFNA och PFHxS). För jämförelse kan nämnas att Danmark har satt ett gränsvärde för PFAS 4 i dricksvatten på 2 ng/L och miljö kvalitetsnormen för PFOS i inlandsvatten är 0,65 ng/l.

Försvarsmaktens konsult NIRAS har påbörjat vissa beräkningar av spridningsplymen i grundvattent från en av brandövningsplatserna och hävdar att föroreningarna sprider sig i riktning mot planområdet och Bottensjön, men i mycket långsam takt på grund av täta jordmassor. Men dels har föroreningarna träng allt djupare ner i grundvattenkviferna där strömningshastigheten kan ändras och dels har endast en av de många kraftigt förorenade platserna inom flygplatsområdet undersökts. MITTAS geologiska undersökning av planområdet visar också på huvudsakligen genomsläppliga jordarter som isälvsediment och postglacial sand mellan flygplatsen och planområdet. Sammantaget innebär dessa synpunkter att detaljplanarbetet bör avbrytas. Kommunen bör istället uppmana Försvarsmakten och Fortifikationsverket att snarast påbörja en omfattande genomgripande sanering av Karlsborgs flygplats, innefattande även Kärnebäcken med dess förorenade strandzoner och sediment. Försvarsmaktens ansökan om att istället börja dränera flygfältet, sänka grundvattennivån och pumpa ut PFAS-förorenat vatten via Kärnebäcken bör avvisas. Först när ansvariga för den förorenade marken och vattnet tar sitt fulla ansvar för det pågående kemikalieläckaget kan det bli möjligt att exploatera planområdet del av Kärnebäcken 1:1, m.fl.

Kommentar: Utökat planförfarande

Under planarbetet förs dialog med Länsstyrelsen för att undersöka om planarbetet bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Kommunen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning förutsatt att dagvatten kan omhändertas utan att riskera möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön. Dagvattenutredningen visar att dagvatten kan omhändertas utan att riskera möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön.

Detaljplanen handläggs enligt PBL kap 5 § 11–35 (PBL 2010:900). Förslaget till detaljplan kommer att handläggas med ett standardförfarande eftersom detaljplanen:

- är förenlig med kommunens översiktsplan och länsstyrelsens granskningsyttrande*
- inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse*
- inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan*

Förorenad mark och provtagning

Planbeskrivningen revideras för att beskriva föroreningssituationen kopplad till Kärnebäcken.

Inga provtagningar är gjorda

Planhandlingar har kompletterats med åtgärdsutredning genomförd av Försvarsmakten.

Risk för stora flöden

Planhandlingar har kompletterats med åtgärdsutredning genomförd av Försvarsmakten. Inom planområdet har inga förorenade verksamheter funnits historiskt, varför dagvattenlösningen inte bedöms riskera uppfyllande av MKN.

Extremt höga PFAS-halter i grundvattnet

Dialog mellan kommun och Försvarsmakten pågår. I åtgärdsutredningen beskrivs att det förekommer en lokal negativ påverkan från PFAS i grundvattenmagasinet vid de olika källområdena inom flygplatsområdet. Spridningen är dock begränsad och grundvattnet utanför flygplatsen bedöms inte vara påverkat av PFAS från flygplatsområdet.

Inom ramen för det aktuella planarbetet säkerställs att ett genomförande av planen inte försämrar möjligheten att uppnå MKN.

12. Fastighetsägare Kärnebäcken 1:15

Miljöpåverkan

Utredning av P-FAS

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 vill påpeka att någon faktisk utredning av PFAS inte genomförts trots att avrinning avseende vatten från Karlsborgs flygplats rinner förbi området. I utredning framgår att det kan antas att föra med sig halter av PFOS. Då tänkt byggnation inom området kan medföra spridning av PFAS vilket anses som hälso- och skadligt för närboende men även för boende i anslutning till Bottensjön och Vättern ifrågasätts att någon ordentlig utredning inte genomförts. Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 anser att planerad byggnation kan antas vara skadligt för allmänintresset samt medföra betydande miljöpåverkan.

Med anledning av ovan anser fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 att ett utökat detaljplaneförfarande enligt 5 kap, 7 § PBL ska tillämpas för att utreda om den tänkta byggnationen är möjlig att genomföra utan att det medför skada för allmänintresset samt betydande miljöpåverkan för närboende till detaljplaneområdet samt boende i anslutning till Bottensjön och Vättern.

Utredning av påverkan på växtlighet

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 vill framhäva att det särskilt påpekas på sidan 8 i "naturvärdesinventeringen Åsen industris slutrapport" att Jungfru Marie nycklar är fridlyst men att arten inte har påträffats vid naturvärdesinventeringen. En okulär inventering av växtlighet i området gjordes i mars/ april vilket inte kan anses vara tillräckligt då den eftersökta växtligheten inte blommar så tidigt på våren. Att arten inte har påträffats kan därför inte anses anmärkningsvärt då orkidén inte blommar förens juli / augusti. Vidare har "naturvärdesinventeringen" på sidan 17 visat på att det finns ett träd som har identifierats som värdeelement då detta kan anses som ett särskilt skyddsvärt träd och kan ha en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Därför bör samråd hållas och en utvärdering av det miljö- och djurliv som detta träd bidrar till och om eventuella åtgärder kommer medföra en väsentlig ändring av naturmiljön.

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 anser att detaljplanen inte får genomföras innan ovan utretts fullständigt.

Utredning av bullernivåer

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 ifrågasätter skarpt bullerutredning. Förvisso kan det anses som positivt att område N1-3 avser "lågbullarande verksamhet" men då område S4 är i direkt anslutning till Kärnebäcken 1:15 som inte avser "lågbullarande verksamhet" kan omfattande buller förväntas även över gränsvärdena. Då verksamhet förväntas att pågå under såväl vardagar som helger kan detta förväntas att medföra en hälso- och skadlig omgivning för fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 under veckans samtliga dagar. Enligt bilagorna till utredning för förslag 1 framgår att en bullernivå ligger på 50–55 dBA mellan 06–18, 45–50 dBA mellan 18–22 och 40–45 dBA mellan 22–06. Enligt förslag 2 framgår att bullernivån kommer ligga på 55–60 dBA mellan 06–18, 50–55 dBA mellan 18–22 och 45–50 dBA mellan 22–06

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 ifrågasätter skarpt hur utredning kan komma fram till att detta är förenligt med naturvårdsverkets riktlinjer vad avser mest utsatta byggnad. Detta då det enligt naturvårdsverkets riktlinjer vad avser industri framgår att riktvärdena ligger på 50 dBA mellan 06–18, 45 dBA mellan 18-22 och 40 dBA mellan 22-06. Då det enligt bilagorna till utredning framgår att samtliga förslag ligger över dessa värden bör denna detaljplan inte få genomföras med anledning av de hälsoskadliga konsekvenser som detta kan medföra fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15.

Ekonomisk påverkan

Fastighetsägaren till Kärnebäcken 1:15 vill framföra att föreslagen detaljplan kommer medföra en kraftig påverkan på fastighetens ekonomiska värde. Detaljplanen med tillkommande verksamhet kommer medföra såväl kraftigt negativ påverkan på fastighetens omgivning som kraftigt ökade bullernivåer vilket kommer att förstöra Kärnebäcken 1:15:s idylliska framtoning samt bidra till kraftigt försämrade hälsomiljö. En stor industri kommer förstöra den idyll som fastighetsägaren byggt upp samt att inte kunna sitta eller vistas utomhus i lugn och ro och lyssna på fågelkvitter utan att nu behöva höra tung trafik, höga ljud och fläktar. Även små företag som är planerad mitt emot skulle innebära en ökad mängd trafik. Fastighetsägaren till Kärnebäcken 1:15 beräknar, med hjälp av mäklare, att fastighetens värde med anledning av detta kommer minska med upp till 40 %.

Fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15 anser att detaljplanen inte ska genomföras med anledning av den kraftiga ekonomiska påverkan som detaljplanen medför. Om Detaljplanen ändå genomföras ska detta ske först efter skälig kompensation för fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15.

Övriga synpunkter

Kommunen påstår att marken inom planområdet har bedömts vara av allmänt intresse för verksamhetsutveckling i tätorten vilket kan skapa nya arbetstillfällen i kommunen med omnejd. Fastighetsägaren på Kärnebäcken 1:15 anser att det påståendet är direkt falskt då industrierna som är tänkta att byggas redan är befintliga verksamheter i Karlsborgs kommun idag och inget nytt företag som ger nya arbetstillfällen i kommunen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att en industri i det tilltänkta området uppenbart skulle medföra en stor risk för spridning av PFAS i närområdet samt såväl Bottensjön som Vättern med påverkan på allmänintresset som miljön. Vidare kan konstateras att förslaget riskerar att påverka fridlysta växter och eventuellt djurliv. Slutligen bör betonas de omfattande ekonomiska konsekvenser som detta innebär för fastighetsägaren av Kärnebäcken 1:15. Sammantaget innebär dessa synpunkter att detaljplanarbetet bör avbrytas

Kommentar:

Utredning av PFOS

Planhandlingar har kompletterats med åtgärdsutredning genomförd av Försvarsmakten. Inom planområdet har inga förorenade verksamheter funnits historiskt, varför dagvattenlösningen inte bedöms riskera uppfyllande av MKN.

Dialog mellan kommun och Försvarsmakten pågår. I åtgärdsutredningen beskrivs att det förekommer en lokal negativ påverkan från PFAS i grundvattenmagasinet vid de olika källområdena inom flygplatsområdet. Spridningen är dock begränsad och grundvattnet utanför flygplatsen bedöms inte vara påverkat av PFAS från flygplatsområdet.

Inom ramen för det aktuella planarbetet säkerställs att ett genomförande av planen inte försämrar möjligheten att uppnå MKN.

Under planarbetet förs dialog med Länsstyrelsen för att undersöka om planarbetet bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Kommunen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning förutsatt att dagvatten kan omhändertas utan att riskera möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön. Dagvattenutredningen visar att dagvatten kan omhändertas utan att riskera möjligheten att uppnå MKN för Bottensjön.

Detaljplanen handläggs enligt PBL kap 5 § 11–35 (PBL 2010:900). Förslaget till detaljplan kommer att handläggas med ett standardförfarande eftersom detaljplanen:

- är förenlig med kommunens översiktsplan och länsstyrelsens granskningsyttrande*
- inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse*
- inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan*

Påverkan på växtlighet

En naturvärdesinventering syftar till att identifiera värdefulla områden för biologisk mångfald eller artförekomster. I samband med planarbetet har en naturvärdesinventering utarbetats. För det aktuella inventeringsområdet har en naturvärdesinventering gjorts enligt SS 199000:2014 och med stöd av SIS-TR 199001:2014.

I Artportalen redovisas att Jungfru Marie nycklar noterats år 1985 i "vägkant, kärr m.m.". Sannolikt påträffades dessa inom inventeringsområdet år 1985, men detta var inte tydligt. Arten har vid naturvärdesinventeringen inte påträffats varvid arten inte berörs vidare i utredningen.

I samband med naturvärdesinventeringen har en tall om 77cm i diameter identifierats. I utredningen anges vidare att tallen inte kan utslutas vara äldre än 200 år vilket då skulle innebära att den faller inom definitionen för särskilt skyddsvärda träd. Plankartan kompletteras med bestämmelse för NATUR inom nordöstra, nordvästra samt i södra delen av planområdet för att spara det eventuellt särskilt skyddsvärda trädet.

Bullernivåer

Granskningsförslaget har kompletterats med naturmark mot fastighet 1:15 för att skapa en buffert mellan bostäder och industri. Naturmarken har en bullerdämpande effekt och skapar mer gynnsamma förhållanden avseende buller.

Ekonomisk påverkan

Kommunen har rätt att besluta om ändrad markanvändning, men en fastighetsägare har samtidigt en principiell rätt till pågående markanvändning. Om fastighetsägaren förhindras att fortsätta använda marken på samma sätt som tidigare uppstår en ersättningsituation. Rätten för fastighetsägare och andra sakägare att få ersättning eller kunna kräva inlösen till följd av beslut enligt plan- och bygglagen regleras i lagens fjortonde kapitel. Vilka situationer som kan leda till ersättning är uttömmande reglerat i lagens fjortonde kapitel. Detta innebär omvänt att någon ersättning inte betalas i andra fall än dessa.

I den mån ett sådant icke ersättningsgrundande beslut leder till en ekonomisk skada får man således i stället beakta detta i den intresseavvägning som ska göras i plan- eller

lovärendet. Om skadan då bedöms vara oskäligt stor i förhållande till det allmänintresse som ska tillgodoses, får beslutet i fråga inte fattas.

För bedömning om en plans konsekvenser kan begreppen planskada och plannytta diskuteras. Begreppen finns inte definierade i lag, men med planskada menas värdeminskning och andra kostnader till följd av en detaljplan och med plannytta menas följaktligen värdeökning till följd av en detaljplan. Utgångspunkten i lagen är att en planskada får tålas och att en plannytta tillfaller fastighetsägaren. En planskada ska därför beaktas vid den intresseprövning som görs när en detaljplan ska antas. Om planskadan blir alltför stor kan detaljplanen inte antas. De undantag som finns från denna grundprincip, det vill säga de planskador som ska ersättas, anges uttömmande i lagens fjortonde kapitel.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för verksamhetsmark i enlighet med kommunens gällande översiktsplan. Karlsborgs kommun är i behov av ny planlagd industrimark för att möta en ökad efterfrågan. Genom områdets strategiska lokalisering för verksamhetsutveckling, och utifrån förenligheten med översiktsplanen, bedömer kommunen att platsen som främst lämplig för verksamhetsutveckling. I samband med regleringen av byggrätten för verksamheter har anpassningar av byggrätten gjorts för att inte negativt påverka nära lokaliserade bostäder.

Övriga synpunkter

Karlsborgs kommun är i behov av ny planlagd industrimark för att möta en ökad efterfrågan. Planförslaget skulle bli en utökning på det befintliga kluster av industrier som är belägna öster om planområdet.

I kommunens Vision 2035 finns ett antal visionsmål definierats för vilka kommunen vill fokusera sina utvecklingsinsatser på. Ett rikt näringsliv ses som en viktig förutsättning för att kommunen ska fortsätta växa. Genom att möjliggöra nyetableringar och stimulera befintliga företag skapas fler arbetstillfällen i kommunen. I Karlsborgs ska det även vara enkelt att resa och förflytta sig på ett säkert och hållbart sätt. Att gå, cykla eller resa kollektivt uppmuntras därför. Genom planförslaget kan båda dessa visionsmål uppfyllas då ytterligare mark för etablering kan tillskapas vid utbyggd gång- och cykelinfrastruktur och god kollektivtrafik.

Planområdet är inom utpekat område för verksamheter i översiktsplan 2014 för Karlsborg kommun. Kommunen uppger i översiktsplanen vikten av förtätning av befintliga miljöer, för att på så sätt skapa förutsättningar för god hushållning med mark och anläggningar. I översiktsplanen lyfts även planlagd mark och tillgång till bra kommunikationer och transporter som avgörande faktorer för utveckling av industriell verksamhet. Bra kommunikationer är en förutsättning för näringslivets möjligheter att utöka sina marknader och anställa personal med rätt kompetens. Utifrån planområdets lokalisering, i anslutning till befintlig infrastruktur och utbyggt industriområde, anses planen var förenlig med översiktsplanens intentioner.

13. Fastighetsägare Kärnebäcken 1:9

Önskemål för upprättandet av detaljplan för del av Kärnebäcken 1:1

1. Markerad del på bifogad karta, avstängd för fordonstrafik. Endast cykelbanan (förtydligande av lokalisering i bild: södergående från fastighetsgräns vid Kärnebäcken 1:9 till väg 47.)

2. Ökad insyn och ljudbarriär närmast åsensvägen. Tex från vägen sett trädrad med plank eller jordvall bakom (förtydligande av lokalisering i bild: från skiftet mellan kvartersmark och allmän plats NATUR till fastighetsgräns för Kärnebäcken 1:14)
3. Ingen verksamhet som avger stark lukt tex djurkadaverhantering, pappersmassa – framställning eller dyligt. (förtydligande av lokalisering i bild: all kvartersmark som omfattas av JKZH₁)

Kommentar:

1. *Vägsträckan lämnas öppen för trafik för att minimera andelen trafik in och genom Karlsborgs tätort. Infart till kvartersmarken från Åsensvägen möjliggörs också söder om Kärnebäcken 1:9, närmare väg 49. Det innebär att inte all trafik till- och från kvartersmarken passerar Kärnebäcken 1:9.*
2. *Plankarta kompletteras med NATUR mitt emot fastigheten Kärnebäcken 1:9.*
3. *Typ av verksamhet avseende exempelvis lukt styrs, inom ramen för vad som tillåts i detaljplanen, av miljötillstånd.*

14. Fastighetsägare Kärnebäcken 1:14

Befintlig tomtyta och byggnad på rubr. mark är enligt bygglov en uppställningsplats för tunga fordon samt ett garage.

I kommunens förslag står det följande som skall ändras i planbestämmelserna:

- Användning av mark skall följa ovanstående användning av tomtmark
- Staket, stängsel eller plank är inte aktuellt då tyngre fordon med släp skall kunna parkera på den tomtmarken

Kommentar:

Uppställningsplats för tunga fordon samt ett garage ryms inom de föreslagna planbestämmelserna. Staket, stängsel eller plank hindrar inte användningen.

REVIDERING EFTER SAMRÅD

PLANKARTA

- Plankartans grundkarta har uppdaterats
- Plankartan kompletterats med bestämmelse för NATUR inom nordöstra delen av planområdet för att spara det eventuellt särskilt skyddsvärda trädet och skapa en buffert mellan bostäder och industri
- Plankartan har kompletterats med NATUR mitt emot Kärnebäcken 1:9
- Plankartan har kompletterats med planbestämmelse för NATUR som ersätter planbestämmelse för ö1 parallellt till väg 49
- Plankartans bestämmelse om fördröjning av dagvatten på kvartersmark har utvecklats
- Plankartan har kompletterats med bestämmelse som säkerställer utrymning bort från väg 49
- Plankartan har korrigerats för att möjliggöra infart till kvartersmarken inom Gråshult 14:3 från väst
- Plankartan har korrigerats för avgränsning av kvartersmark i norr enligt gällande fastighetsindelning för Kärnebäcken 1:14
- Plankartan har kompletterats avseende bestämmelse för upphävande av strandskydd.
- Plankartan har uppdaterats med en upplysning om att följa gällande skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde för Vättern

PLANBESKRIVNING

- Planbeskrivningen har kompletterats med redogörelse av miljöteknisk markutredning
- Planbeskrivningen har utvecklats avseende beskrivning om påverkan på MKN
- Planbeskrivningen har förtydligats avseende skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde för Vättern
- Planbeskrivningen har kompletterats med beskrivning av påverkan på fåglars förutsättningar
- Planbeskrivningen har kompletterats med motivering för upphävande av strandskydd
- Planbeskrivningens beskrivning om påverkan på landskapsbilden har utvecklats
- Planbeskrivningen har utvecklats avseende kulturmiljö och bevarandevärden
- Planbeskrivningen har kompletterats med förtydligande av vilken typ av verksamheter som ryms inom användningarna
- Planbeskrivningen har utvecklats avseende ytor för fördröjning av dagvatten
- Planbeskrivningen har kompletterats med information om dagvattenhanterings påverkan på kringliggande byggnader
- Planbeskrivningen kompletteras med information om att brandposter ska byggas ut
- Planbeskrivningen kompletteras med beskrivning om påverkan och konsekvenser för gemensamhetsanläggningen Gråshult ga:1 i samband med planförslaget.
- Beskrivning om fastighetsrättsliga frågor samt ägandeförhållanden kompletteras

ÖVRIGT

Berörda sakägare som inte har blivit tillgodosedda

-

Övriga som inte har blivit tillgodosedda

Medverkande tjänstemän

Planhandlingarna har upprättats av Emmy Linder och Mikaela Björk planeringsarkitekter på Tengbom i Göteborg i samarbete med Håkan Karlsson Samhällsbyggnadschef, Karlsborg kommun, Maria Sjöberg Fysisk planerare, Karlsborg kommun

Håkan Karlsson
Samhällsbyggnadschef
Karlsborgs kommun